

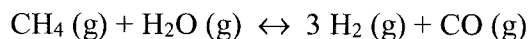
CHEM-A1250 Kemian perusteet; Tentti 19.6.2017

1. a) Laske seuraavien liuosten pH:

- 1) 0,09 g HCl:a liuotetaan 1 dm³:iin vettä. $K_a(\text{HCl}) \gg 1$
- 2) 0,02 mol/dm³ NH₃- liuos. $K_b(\text{NH}_3) = 1,8 \cdot 10^{-5}$ mol/dm³.

b) Järjestä seuraavat liuokset happamimmasta emäksisimpään. Perustele vastauksesi:
H₂O, HNO₃, NH₄Cl, NaOH (4 p)

2. Vetyä voidaan valmistaa metaanin ja vesihöyryn välisellä kaasufaasireaktiolla:

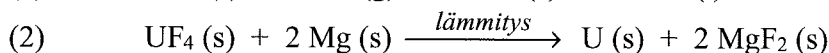
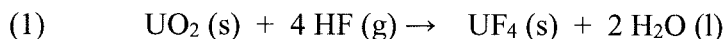

0,500 dm³:n astiaan suljettiin 0,100 mol metaania ja 0,120 mol vettä ja lämpötila nostettiin 750 °C:een. Tasapainon asetuttua astiassa oli 0,243 mol vetyä.

a) Laske tasapainovakio K_c .

b) Muodostuuko vetyä enemmän vai vähemmän, jos astian tilavuus muutetaan 1,00 dm³:ksi?
Perustele vastauksesi.

3. Uraanimetallin valmistus puhdistetusta uraanidioksidimalmista koostuu seuraavista reaktiovaiheista:

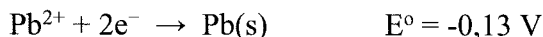
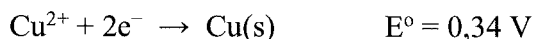
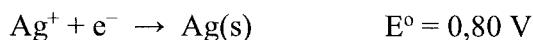

a) Mikä on uraanin hapetusaste seuraavissa yhdisteissä 1) UO₂, 2) UF₄ ja 3) U?

b) Montako litraa HF-kaasua tarvitaan tuottamaan 0,50 g uraanimetallia, U? Lämpötila on 300 °C ja paine 101,325 kPa.

c) Uraanimetallia voidaan valmistaa myös elektrolysoimalla sulaa UF₄:ia seuraavan kokonaisreaktion mukaisesti: $\text{UF}_4(\text{l}) \rightarrow \text{U}(\text{l}) + 2 \text{F}_2(\text{g})$. Mikä sähkömäärä tarvitaan tuottamaan 0,50 g uraanimetallia, U?

4. a) Liuoksessa on Ag⁺-, Cu²⁺- ja Pb²⁺- ioneja. Kaikkien ionien konsentraatiot ovat 1,00 mol/dm³. Missä järjestyksessä metallit saostuvat katodilla, kun jännitettä aletaan nostaa? Lämpötila on 25 °C. Normaalipotentialit:

b) Yllä olevia puolireaktioita käyttäen voidaan muodostaa kolme erilaista galvaanista kennoa (sähköparia). Kirjoita anodi- ja katodireaktio sekä kokonaisreaktio kennolle, jonka lähdejännite perustilassa (E°) on suurin ja laske kennon E° .

c) Sähkökemiallisen korroosion edellytykset.

d) Selitä esimerkin avulla (i) ionisidos (ii) kovalenttinen sidos.

e) Missä suhteessa maakaasu on parempi polttoaine kuin muut fossiiliset polttoaineet?

f) Suomessa myytävä bensiini sisältää happea vähintään 2,0 m-%. Miten tämä saadaan aikaan? (6 p)

Vakiot: $R = 8,314 \text{ J K}^{-1} \text{ mol}^{-1}$ $F = 96485 \text{ C mol}^{-1}$

Kaavat:

$$n = \frac{m}{M}; \quad c = \frac{n}{V}; \quad \rho = \frac{m}{V}; \quad pV = nRT; \quad x_i = \frac{n_i}{\sum_{i=1} n_i}; \quad x_i = \frac{p_i}{\sum_{i=1} p_i}$$

$$\text{Reaktion tasapainovakio } aA + bB \leftrightarrow pP + rR \Rightarrow K_i = \frac{[P]^p \cdot [R]^r}{[A]^a \cdot [B]^b}$$

Veden ionitulo: $K_w = [H^+][OH^-] = 1 \cdot 10^{-14} \text{ mol}^2 \text{ dm}^{-6}$ ($t = 25 \text{ }^\circ\text{C}$); $pX = -\log_{10}[X]$

$$\text{Kennoreaktio } aA + bB \leftrightarrow pP + rR \Rightarrow E = E^\circ - \frac{RT}{zF} \cdot \ln \left(\frac{[P]_0^p \cdot [R]_0^r}{[A]_0^a \cdot [B]_0^b} \right)$$

$$Q = I \cdot t = n_{\text{aine}} \cdot (z_{e^-} \cdot F)$$

	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	18	
1	1 H 1,008																	2 He 4,003	
2	3 Li 6,941	4 Be 9,012										5 B 10,81	6 C 12,011	7 N 14,007	8 O 15,999	9 F 18,998	10 Ne 20,179		
3	11 Na 22,990	12 Mg 24,305										13 Al 26,982	14 Si 28,086	15 P 30,974	16 S 32,06	17 Cl 35,453	18 Ar 39,948		
4	19 K 39,098	20 Ca 40,08	21 Sc 44,956		22 Ti 47,88	23 V 50,942	24 Cr 51,996	25 Mn 54,938	26 Fe 55,847	27 Co 58,933	28 Ni 58,70	29 Cu 63,546	30 Zn 65,38	31 Ga 69,72	32 Ge 72,59	33 As 74,922	34 Se 78,96	35 Br 79,904	36 Kr 83,80
5	37 Rb 85,468	38 Sr 87,62	39 Y 88,906		40 Zr 91,22	41 Nb 92,906	42 Mo 95,94	43 Tc (97)	44 Ru 101,07	45 Rh 102,91	46 Pd 106,4	47 Ag 107,87	48 Cd 112,41	49 In 114,82	50 Sn 118,69	51 Sb 121,75	52 Te 127,60	53 I 126,90	54 Xe 131,30
6	55 Cs 132,91	56 Ba 137,33	57 La 138,91	L	72 Hf 178,49	73 Ta 180,95	74 W 183,85	75 Re 186,21	76 Os 190,2	77 Ir 192,22	78 Pt 195,09	79 Au 196,97	80 Hg 200,59	81 Tl 204,37	82 Pb 207,2	83 Bi 208,98	84 Po (209)	85 At (210)	86 Rn (222)
7	87 Fr (223)	88 Ra 226,03	89 Ac 227,03	A	104 Ku	105 Ha													

L	58 Ce 140,12	59 Pr 140,91	60 Nd 144,24	61 Pm (145)	62 Sm 150,4	63 Eu 151,96	64 Gd 157,25	65 Tb 158,93	66 Dy 162,50	67 Ho 164,93	68 Er 167,26	69 Tm 168,93	70 Yb 173,04	71 Lu 174,97
A	90 Th 232,04	91 Pa 231,04	92 U 238,05	93 Np 237,03	94 Pu (244)	95 Am (243)	96 Cm (247)	97 Bk (247)	98 Cf (251)	99 Es (254)	100 Fm (257)	101 Md (258)	102 No (255)	103 Lr (260)